

Arch

115.

Duhlian - Zirtirh Bu - 1921.

vised

Notes

DUH-LIAN

ZIR-TIRH-BU

ZO-SAR-SIAN

SHAI PRIMER

(DUH-LIAN DIALECT)

DAVID A. JOSE

APPROVED BY THE WITTH PRY AT 1 /
MISSION AT A AT

PRINTED AT THE SPOCK PRESS 1 DRAE

1941

000 PCEPS

DUH-LIAN

ZIR TIRH-BU

ZO SAP SIAM

A LUSHAI PRIMER

(DUH LIAN DIALECT)

I

LAST E

P 111 12 TH V I H I I 1111A
D A 17AI

11 111 A 111 1

1971

1 111

RI LIND AT THI

1 C F RI SS VILFRE MAI R S

1921

THE HMA HRUAI

AIZAWI

ZIRTIRTU hnena

Helehkhahu zhhian Lung 67 z wmm Bung tin z thu
hazete narah rir k n chhu h h h
zawng zawng in z wmm chhinchhih in lan sen ti
chuvangin a chhiar a awl zawk tur an Zulai bul a
thu mal ziaa chu zir hmasa rawh se chutichin a
spel dan a hrii ang a A tawp thlengin bung tin rawi
tamtak chhiar tir tur an tin ziaa tu tur an Ihu
en hua emaw fiah turin amahni zawt la Bung khat
en rawh hma in a dii zutir sub

A bul atangin chhinchhih din ntu rawh Peng
lat l kin zulu hrihfiat rawh P i zulu atan, in thu
kun khat hriugte phuh chawp turin i hming thei
Bung 10 67 in lovin in awi chhu k th i tur an

Lung theni hrt kan ti dang lam ti a lan ti taw ta a
Mi tamtak zutirtu lo n sel i s zutute piwh mal ym
akin wmm rawh se

Z phluia

February 15 1915

D E JONES

Tunah he lehkhahu i kan en n wn i tlem in kan u
danglam zel an Le zha zu duh 15 z wn a in a
lo sawt leh zuh k i b i

S nd i S v

June thia 1920

F J SANDY

A BUL

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 f o n e h i j
 k l m n o p
 q r s t u v w x y z

<i>A</i>	<i>AW</i>	<i>B</i>	<i>CH</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	
<i>F</i>	<i>G</i>	<i>NG</i>	<i>H</i>	<i>I</i>	<i>J</i>	
<i>K</i>	<i>L</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>O</i>	<i>P</i>	
<i>R</i>	<i>S</i>	<i>T</i>	<i>U</i>	<i>V</i>	<i>W</i>	<i>Z</i>

2 ZIAK TUR

a aw b ch d e f g ng
 h i j k l m n o
 p r s t t u v z

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 A Aw B Ch D E
 F G H I J K
 L M N O P Q
 R S T U V Z

3											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	
57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	
68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	
79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	
90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	

4

A AW ILAN DARH

T p l l j k l ch AW
 CH r \Gr U z P v \
 S f V o E b Z u
 A n O t M d l a w
 D B m H e L K h

5 VAU FL

a aw e i u a taiw
 ā āw ē ī ō ū a sei

Vau el lov a lam ther lo —

l j l f m h k l
 m n p s t t v z

Vau el pahmh inzur ther —

ai awi ei ui
 au eu ia ie iu ua

Vau el pathum te palh te a inzur ther —

aiu au eu ei en ie ia iau uai uei
 uu uau awi uai uau

6 A

ba cha da fa nga ha ka la ma
 na pa ra sa ta ta va za

1	Kip	5	Sa la ta
2	Al	6	A va li
3	Al di h ta	7	Ka hi f n g r i n i
4	A na ta	8	A fa r a ta a

7 E

he che de fe nge h ke le me
 ne pe re se te te ve re

1	La a pe ʔ che	5	Ke za a to
2	La pe ta che	6	Ze zʔ nga
3	A me fê	7	A ze ta a
4	A nʔ a te	8	I pa ngê i faʔ

8 I

	bi	chi,	di	fi	ngi	hi	ki	li	mi
	ni	pi	ri	si	ti	ti	vi	zi	
1	Di a la ta a	■	Chi a dah ta a						
2	Ni ngâ a na	6	Sa a ʔ a						
3	A pi a zi a	7	Ki li a la ta						
4	Hê mi hi a nâ	8	A bi a keh ta						

9 O

	bo	cho	do	fo	ngo	ho	ko	lo	mo
	no	po	ro	so	to	to	vo	zo	
1	A hu a ngo	5	A rō a to						
2	A fi ho la	6	Yi ngo ho ta che						
3	Di to ta a	7	Ho ngi a ni ʔ						
4	A ni a ni to	8	A fi a do fo va						

10 U

bu	chu	du	fu	ngu	hu	ku	lu	mu
nu	pu	ru	su	tu	ʔu	vu	zu	

1	Fû pe ta che	5	Ruh a hâk ta
2	A pû a mû	6	A nu ke a na
3	A lû a na	7	Mi za nga chu a la
4	Buh a ru a	8	Fû a to lo va

11 AW

chaw daw faw ngaw haw kaw law maw
 naw paw raw saw taw taw vaw zaw

1	Chaw a ni maw /	5	Ngaw a mi a ni
2	Aw Mi pe ta che	6	A fa a vaw lo
3	Saw mi saw a ni	7	A pa a haw ta
4	Lo haw la	8	Mi na chu a paw zo lo

12 H HNU HNUNG BER

H in rael a ti taw

bah	bawh	beh	bih	boh	buh
chah	chawh	cheh	chih	choh	chuh
dah	dawh	deh	dih	doh	duh
fah	fawh	feh	fih	fob	fuh

1	Buh a la ta	5	A lû a fuh
2	Lo vah a feh	6	A sa ka duh
3	Na a dawh a	7	Bih ma ta che
4	A fa a fah a	8	Chu mi ch i a chuh a

13

hah	hawh	heh	huh	hoh	huh
lah	kawh	keh	kih	koh	kuh
lah	hawh	leh	lih	loh	luh
ngah	ngawh	ngch	ngih	ngoh	nguh

1	Buh a ngih	5	Chu chu lawh la
2	Zu a heh	6	A nu leh a pa a duh
3	A hah ta	7	A va tha lo ngoh ngoh t
4	A lu a hnh ta	8	Zu heh a tha lo

14

mah	mawh	meh	mih	moh	muh
nah	nawh	neh	nih	noh	nuh
pah	pawh	peh	pih	poh	puh
rah	rawh	reh	rih	roh	ruh

1	Ti mah li a tha lo	5	A ti pah in a na
2	Mi in mi puh	6	A mu pah fo
3	Mi naw ri h	7	Pah tha lawh rawh
4	A va na ri h	8	Chu ri ch a reh ta

15

sah	sawh	seh	sih	soh	suh
tah	tawh	teh	tih	toh	tuh
thah	thawh	theh	thih	thoh	thuh
vah	vawh	veh	vih	voh	vuh
zah	zawh	zeh	zih	zoh	zuh

1	Sa n sawh ta	5	Tah aw rawh
2	A tah zo tawh	6	Tihmawh suh
3	Buh teh rawh	7	I nu leh 1 pa zah rawh
4	A vah a tha	■	Thu tha lo zawh suh

16 VAI EL HMA SA

ang,	ak,	■	am	an	ap	ar	at
awng	awk	awl	awm	awn	awp	awr	awt
eng	eh	el	em	en	ep	er	et
ing	ik	il	im	in	ip	ir,	it
ung	uk	ul	um	un	up	ur	ut.

1	Fa a pa a ang	7	In a ut zo ta
2	Lu ruh a ak	■	A awm a na em ?
3	Al a awp ta	9	Awng a an bih
4	Mi thi a awrh	10	Mi ro awt suh
5	Ni a eng em /	11	Duh am suh
6	Sa a awk ta	12	Zu in suh ang che

17 AI AWI EI UI

bui	bawi	bawih	bei	bui
chai	chawi	chawih	cei	chui
dai	dawi	dawih	dei	dui
fai	fawi	fawih	fei	fui
ngai	ngaw	ngawih	ngei	ngui
hai	hawi	hawih	hei	hui

chawh dawh ngawh hawh beih ngeih fuih huwh

1	A ke a bái	5	Fei ti fái rawh
2	Bawí ah awm tha rawh	6	I in chei rawh
3	Hna bei fo rawh	7	Dáwí a awm lo
4	Bui a cháí	8	N _g áwí an dawh

18

kai	kawí	kawih	lei	kui			
lai	lawí	lawih	lei	lui			
mai	mawí	mawih	nei	mui			
nai	nawí	nawih	nei	nui			
pai	pawí	pawih	pei	pui			
kaih	laih	leih	naih	naih	puh	peih	puh

1	A lai a káwí	5	Mei alh a mawí
2	Ar láwí rawh	6	Náwí paih rawh
3	Lui kai ta che	7	Nui mai mai suh
4	Lei hai suh	8	Pawí khawih a tha lo

19

rai	rawi	rawih	rei	ruí		
sai	sawi	wih	sei	sui		
tai	tawi	tawih	tei	tui		
vai	vawi	—	vei	vui		
zai	zawi	zawih	zei	zui		
ruh	ruh	sub	tuh	vaih	veih	zuh

1	Rawh ah awm tha rawh	5	A le an zai
2	Awm rei sul	6	A tai a tê em êm
3	Zô rui suh.	7	Mi tha zui rawh
4	Vai a vui	8	Mi suai zui suh

20. AU PU LA LI LU LU

baub	heu	bis	biu	bua
châu	cheu	chia	chiu	chua
dau	deuh	dia	diu	dua
hau	heuh	hiu	hiu	hua
kuu	keu	liu	liu	kuu
lau	leu	lia	liu	lua
nau	neu	niu	niu	nua
pau	peuh	piuh	piu	pua
rau	reuh	ria	riu	ruah
tau	teuh	tia	tiu	tuah
vau	veuh	via	viu	vua
zau	zeu	zia	ziu	zua

1	Ui a bauh	5	Tui a bua
2	Mi te hau uh	6	Mei tuah rawh
3	Lau lui a te	7	Ruih tui a tha
4	I hre fiab em ?	8	Mi zuah rih ang che

A

At (u)

Colleg

U. am

21 A AW E I U A I I I H

ban	bawm	ben	ban	bun
châm	chawm	chen	chan	chun
dam	dawm	den	dun	dun
fan	fawm	fen	fan	fun
ngam	ngawm	ngen	ngun	ngun
han	hawm	hem	hun	hun
kam	kawm	ken	kan	kun
lam	lawm	len	lan	lun

1	Zi dâwn uh	5	Iu nu n suh
2	Kawm suh la	6	Ku dâm fo rawh
3	Mite bum suh	7	I nu leh i pa zah rawh
4	ham tam suh	8	Mi huni hun rawh

22

man	mawm	men	man	mâm
nam	nawm	nem	nan	nun
pan	pawm	pen	pam	pun
ran	rawm	ren	ran	run
sam	sawm	sen	sam	sun
tam	tawm	ten	tam	tun
tâm	tawm	tem	tin	tun
vin	vawm	ven	vin	vun
zan	zawm	zen	zan	zun

ZIR TIRH BU

1	Mi lem be suh	5	Thu tha pawm rawh
2	Lai a mûm	6	I tih tum chu sawn suh
3	Pem fo suh	7	Sum tam i nei leh a nei lo te sem wo aah
4	Mi nôn in rem rawh	8	I tum a lum chu bei fan fan rawh

23

hang	chawng	beng	chung	bung
fan _o	dawng	deng	fung	hûng
kang	lawng	keng	ling	lung
mang	mawng	meng	ning	nung
ping	rawng	pêng	ring	pung
tang	sawng	veng	zing	vûng
-
1	Zing ah meng la tho rawh	5	Mi rin awin ring rawh
2	Ran nung den _o suh	6	Sawng nâwî tan pu rawh
3	Mei ling ip ah khung suh	7	Hieh awm ah mang ang suh
4	I ka vêng thi rawh	8	Mi fîng tih ang ti fo rawh

24 HL HM HN HR KH PH TH TL B TH
CHH NGH THL

hla	hlawh	nmən	h'ɿ	hɿ	in a
hna	tlawh	hreh	th	tlo	hru
kha	phaw	phe	khɿ	pho	phu
pha	thaw	seh	thih	so	thu
tla	thlaw	thle	thɿ	thlo	thlu
ngha	nghaw	chhe	chhɿ	nghe	nghu

1	Hreh awm ah hla sɿ lawh	5	Thla in nɿ a hlah thei
2	Hlawh ngai tuah law suh	6	Zu in in thu suh
3	Thu tha phat suh	7	Thing tlang ah nghe a tam ta lo
4	Lalbei an thih	8	An lai a khi

25 AI EI AWI IA UA UI

hlaɿ	hleɿ	hlawɿ	hliɿ	hluah	hluɿ
hnaɿ	hmeɿ	hnawɿ	hmia	hnua	hinuɿ
hraɿ	hreɿ	phawɿ	hɿa	phua	hruɿ
thaɿ	theɿ	thawɿ	thiɿ	thua	thuɿ
chhaɿh	chheɿ	chhawɿ	chhiɿ	chhua	chhuɿ
thlaɿ	ngheɿ	thlawɿ	thliɿ	thlua	thluɿ

1 Nan chhahh suh	5 Hmuí thla kan hmuí lo
2 Thlu chhahh a sawt thei lo	6 Lo a káng hluah hluah
3 Hmei nesh a tha lo	7 Thlu sik lu in ni a ha
4 Hlo hnawih tur chu ei tui a ni lo	8 Chhahh hlauh en tiêu suh

26

hnam	hnawn	hnêm	hnm	hnôn
hnáng	hnawng	hnek	hning	hnouk
hnam	hrawk	hrem	hrik	hrut
amang	hmáwng	hmei	hmik	hmuí
nláng	hlawm	hleng	hlin	hlum
hlán	hláwk	hlep	hlip	blun
hlan	thlawn	tlen	tlun	thlung

1 Hnam tláwm chawí mawí rawh	5 Khaw lai ah hrik e suh
2 Khawí hnôn a tang kai	6 Mí tha in hiem an hlau lo
3 Mí re thei hnêm rawh Thu thlung bawh chhe suh	7 Thu tiam hlen rawh
	8 Thu tha hih sawí rawh

27

chham	chhawin	chhem	chhim	chhôm
chhân	chhâwn _o	chheng	chhing	chhuk
chhian	chhian	chhik	khing	khung
khâm	khâwm	khok	khur	khup
khai	khawr	khok	phing	phung
phâr	phawr	phei	phir	phur
ng ¹ al	ng ¹ hâwng	ng ¹ het	ng ¹ hing	ng ¹ hui

- 1 Chhuk leh chho a tam   5 Kham ah lum hlum suh
 2 Thil hmang tha rawh   6 Thu th¹ hli saw rawh
 3 Bân zwi in zâwng hri i   7 Sa kah tur phâwk suh
     dang
 4 Pawn th khâk chhâk   8 Isua ng¹hâwng hwi
     rawh   nuam

28 IA LA

bian _o	chhia	dim	fin	ngial
hling	hnia	hmang	hnam	hriat
lhu _o	han _o	phut	un _o	sul
thian _o	thiak	hin _o	vil	thliu
buan _o	chhuak	lian _o	huan	hnual
khur	ng ¹ huit	uan _o	puan _o	sual
tuam	ti luang	thiam	tur	thuan _o

- 1 Rim phû a thian_o i   3 M¹ ual i hiem a tuar
 2 Riang vii tin pui raw   4 Ruin_o zawn_o zaw
     phûm sui a ni

- 5 Tusl a mi khual nuh 7 Thu tha lo hnual suat
san suh rawh
6 Thil puang sual suh 8 Puak phuñh haw suh

29

AIH EIA EIH IEI IAI IAU AIA AIAW A'WIA
UAI UAIA UAH UEI UA'U

buai	chua	hiau	khua	ngua
thlual	ai aw,	thua,	ai in	luah
mia	muai	mai	nua	chua
phiau	phuau	phu	phiau	ziau
ria	lua	thlia	thlua	thiau
lai uai	iang uang	hawia	hiua	hnua

- 1 Sipai an ding thlai 2 An tuih che chuan kai
thlua thua thua rawh
3 Bam hnua ah sia a che 7 Isua kan ai aw tu a ni
lua lua
4 Ihen A'wl a zawl mia 5 Mi han a dai lau uu
muai
6 Bal hla a dawt phau 9 Chu mi chu a han iang
phuau uang
8 Mi pui an zai rua rua 10 Z'ang a awm ngiau
ngau

30 HAW TAWB BAN NA

Haw rawb bo se la chu chu on tir nân chhin chhrih na
kân hmang tur a ni let angin —

pa	nte in = mite n
ama in — ama n	tu in nge = tu nge
mi in = mi n	rawh u = r u

31 PAIHIAN THU

- 1 Fa thian in min h na ngaih em êm mai
- 2 Pa thian in eng kum fel til in a ti thin
- 3 A fel zia leh a that zia kan hre thei
- 4 Fa thian in thil thu tui tak a siam leh thin
- 5 Pa thian chung ah do ilt kan chung ah a paw ang,
- 6 Eng kim Ama thu thu in a awm thin
- 7 Fûr leh thâl ni pu l thil sil te hi min iel ah thin
- 8 Fa thian pa khut hui a awm thei
- 9 Pa thian Thu bo ral u in lei leh vân a boi l rawk ang
- 10 A Fa pa mi sui thin nân a pek a ham hui hma ngaih na dâng a awm lo

32 SA VA TE

Va kul	Va zún	Káwl haw	Chhim buk
Va pual	Va-hlah	Dáwn thang	Hrang ku
Va hrit	Va hmim	Káwl nit	Peng leng
Ram ai	Va chhêm	Chhâwl hring	l hloh pur
Va-rux	Va mû	Tb'leh hmâr	Tlai beih
Va zâr	Vai va	Tawl lâwt	Tuk lo

- 1 Mu chi te n sa an ei
- 2 Káwl háwk tháu a tha
- 3 Ram par va leh va ri haw sa a tun hle
- 4 Peng leng leh va mûr a thlâwk rang ber a   Va chá a
thlâwk hla ber
- 5 Chín rang leh báwn a maw ber
- 6 Thu ro a nun ném ber
- 7 Va kul a hrâm tha ber   Va pi al leh kâng hlái a
hrâm ring ber
- 8 Kí reuh in a bu a chhep tha ber
- 9 Tuk lo a thlâwk táw ber
- 10 Ching pi ri nu a hui ber a   va kul a lai ber an ti

33 RAM SA FI

Kei te	Sa va-vin	Sai	Tang káwn
Sa kei	Sa thâr	Zi-wng	Sa tel
Sa mak	Sa tlûm	Ng-vu	Sa rual
Sa ruh	Sa nghar	Biang	Sa ri tawm
Sa khi	Sa zaw	Aw le	The hlei
Sa phû	Che pa	Va hluk	Sa hmai tha

- 1 Sai a hui bei a a huan tlak em em baw k a
- 2 A man chng sang a thng thei
- 3 Sakei a fng a a hui bei a
- 4 Sa mak vun leh khv lu kAwim sim tuin an
huan
- 5 Sa vawm a l hui thei a a hui tui
- 6 ZAwnga tui ai ngu vin a tuar
- 7 Sa zuk ruh leh a ki sa mak tin hri vang tui in an
hmang thin mah se a sawt lo
- 8 Sai te sa nghal te chung hnia te a tui in an awm
thin
- 9 Sa kei te sa vawm te sa mak te a mal in an awm
thin
- 10 Sa then l hat te si vi l m leh sa ngha lamah in tel
a then a lam leh sangha lamah in tel

34 THU FING

- 1 Nimbler u taw peng a nei
- 2 Mi sual in an it mu an lem
I ai l m pwn pui tah tui ang a ni
- 4 Se l hui a k w a khv an
- 5 Mahm in fak leh a hi n a lah eng mah a bet k
- 6 A tui lam kAwng a chho a chhe lam lawng a phe
- 7 Lal n a l a na an lal a khv
- 8 I ung pui pawh lung té in a kam ki loh chuan a awn
thei l
- 9 Vawm in a ti tur nak tuk a ti a n khv suh

36 BUI LEH THLAI

Tai —	BUI PU I —	THLAI AN LIN —	THLAI —
Pho 'o'	Vui buh	Bai	Vui mui
Mang khawng	Taw pu	Saw t	Ba w
Reng kaw	Bui bial	Kiwl ba h	Kang h
Fa zû	Vai buh	Bui tun	Hma zil
Chang man	Fa rel	An tam	Dawn fawh
Kawng lawng	Kuang ngo	Vai hlo	An thur
Lian ran	Ui tho buh	Lá	Hmar cha
Chaw ri	Pal buh	Thal vuai fu	Chang khá
Tai fe te	la zui	Bawk bawn	Be pui
		Chhawh chhi	Mai pawl

- 1 Thing tlang ah hian buh tam tak a awm a
- 2 Ram phai ah leh tlang zo vah tuh tui a dang lam
- 3 Mizo buh leh Sip ram buh a dang lam vek
- 4 Hman lai chuan in se hniak ah buh a to va a tha ta
a an zir ta a ni
- 5 Taw pu in ram zo a duh fazû in thing hmun a duh
ic buh pui zo vah a hmin thei lo
- 6 I a in ni lan a duh dam th a th thei lo va
- 7 Vai hlovin phul law bul a duh a hna zû a ti
ber an ti
- 8 Mau buh mau kiw chhûngah an hmu hma sa be
an ti
- 9 Bui pui zo vah a vah lu tuk a vângin a hmin zo l
- 10 An tam leh mai an an hmang tam ber

37 THING TL

KHAW CHHAK A AWM —		KHAW THLANG A AWM —	
Then	Far Thei tē	Pang kái	Ihei kawr ák
Lên lāng	Thei pui	Sial lu	Vawm va tē
Sa sua	Kai ang	'ai tək	Sa i n tūh
Chhīm a }		Vawn _g thla	Lai saw rai
awm }	Thei khaw kham		Luak thei
Aizawl vól ah	Thing pui		Pi chíl i mim
(a zih tui in theih) a awm			Pèi tē

- 1 Muk ril leh khaw reng ril leh len lāng leh thing ri
ril a tlo ber
- 2 A dawt ah chuān thlan vawng leh her se ril a tlo
ber
- 3 Vang leh khaw tū a tlo lo ber
- 4 Phun chawng leh pān_g lo vah hun in a pāi
- 5 Phuan ber leh thleng reng a ram bei a
- 6 Thei fei mūng leh bei se a nel ber
- 7 Thing sia a tlo va an hmaung tam bawk a
- 8 Phuan berh pui leh thlan vawng a deh nuam bei
- 9 Thing vān dawt leh lān ng thing a sāng thei bei
- 10 Thing dawt leh ch r i han thei bei

38 PATHIAN

- 1 Mī zawng zawng in pa pa hñh kan nei theuh lei a
mī leh vān a Mī
- 2 Kan pa te n min chawm a min vèng a chu vāng in
an mahni kan awi tui a nī

- 3 Pa thian kan Pa v n mi kan Pa ioi ui bei a ni
min siam v vng in v thlah te kan ni
- 4 Am chuan nun na n n pe a Amah lovin kan dam
thei lo van a kum khua in min veng a
- 5 Pa thian in lei te nite thla te ai si hote a siam
v thil min pek v vng zavng hi Ama ta a ni vek
- 6 / v a i h r k a r i l v i l e i l i a n o n h v a w m f o
Ama khua leh tui lan ni
- 7 Pathian hrtnah daw van kaila kan chung ah zaha
ngai thei kan nu leh kan pa ann a tha vaw
- 8 Pa thian in min khaw ngai em om a min chhandam
tur in kei mahni kaila ai in a Fapa thi turin
a pe a
- 9 Isua thibua v vng in kan thil tih sual v ngai dam
thei a Amah nen h kan kal thei
- 10 Aw P thian l h v v l a h h m m m chhan dam l
min hruai in ch fun v tawng tu theuh vng u

39 HNAM TE

Lui sei	Khawl him	Ziung te	Pai te	Hau hulli
Ral te	Ren thlor	V i t e	Za hau	Tiang lai
Hnam te	Hiang chi	Tin te	Ro te	Chawh te
Khang te	Ngen te	P tu	Vai pheh	Fan v
Hmu	Du lwn	Thau te	Hual ngo	Pawi
Lakhei	Chhak chh	l	Thang luah	

- 1 Hman lu in Mizo rin ah lai chi bik a awm lo ve
- 2 Hnam tin in mihai tawh in an lai

- 3 An indo va a ngam lo apiang mi khua ah an lut a
- 4 Chu mi hnu in Hual ngo leh Chuan ngo te Chuân-
hâng nên an lal a
- 5 Tin chu mi zawh ah chuan Ro khâm leh ZA dêng
te Chên kual nên an lal a
- 6 Tin chu mi zawh ah Pa lian an lal leh a
- 7 Chu mi hnu in Sai lo an lal tı chhuan riät emaw a
n. t. v
- 8 Suk tē leh Pawı ı erawh chu rei tak an lai a ni
- 9 Lu sei te n lal an in chhāwk thın a a lal ngai an lai
ıeng lo
- 10 Kan vela mite erawh chu Pawı tē te Vui tē te
Suk tē te Hual ngo te Thāu tē te a lal ngai an
lal reng a ni

40 HI UH AWM I O TL

Sih	Tui va mit	Sa thw	Lei chat
Bāng	Thing lu hāl	Lei twn	Tui lūt
Sār thi	Thing zung kār	Lei tuang tuam	Zawng lu ro
Fāng far	Thing sai hıı	Hau hūk thıhua	Chhām êk
- 1 Kāwn ah ram huai a liam bik lo va
  - 2 Lung pui leh thing lian in huai a nei lo
  - 3 Kıp tuam nen rui ke nei nen sai nen hmu mah ııa
kan thi bik lo vān
  - 4 Zam zo-vın iam huı hnen atı nın hıua him theı
lo vāng
  - 5 Thing sai hıua nen thing zung kār nen thing hıāng
nen fāng far nen v hlauh awm lo

- 6 Sa kei leh sa muk ti hlum mah la hrem lan tuar
bik lo van_o
- 7 Khaw kang leh sa kei seh awm ni kham tui i ni
lo in sik pui leh lo feh sah a sawt zawk
- 8 Sih a hlauh awm lo va tui bawh hlauh in ciawh_o
- 9 Lo va in thawi in en_o mah a sawt lo va lin_o
thawk la Pa thian in lo lam mal a sawm sak_o
- 10 Ran in thla rau a neih loh i vang in thlai chhih a
sawt thei hek lo
Mi hring hmel ma bei MAHNI a ni

41 RAN NUNG HNUAI LENG

Chhim tai vang	Nau chaw thung bawm
Kang hmu	Su hmu thu
Kang tral	Phim _o phi hlip
Tiau hmf	Tang kawng chaw
Khau hriang	Pi buh den _o
	Thiam thai nu mawng _o
	tawh

Chaw ke Bawh bawm ni Khaw mual lai kuân_o

- 1 Fing h u i i fin_o b i i i chak ber
- 2 Pa ngang nlin_o i hlauh awm lei
- 3 Chaw be in lai i hlauh swa in an chaw i phin
- 4 Phing phi hlip in Vai han in el a si si lak a
tum in ti

Puvani ahlum i in hum hum non i in zial muer
thin

- 6 Tàng tial kaw chhôn_{ah} pu vana sa rep a rûk a
awm an ti
- 7 U_i hlt taw lai lir hnôk tur leh si lai tô káp tur in
a khâw_i thei a ni
- 8 Ruah sur dâwn in per pâwng in a vông a chhuah
ti m
- 9 Khau khuap in a thih dâwn in a tui a p_{awm} t_{aw}
an ti
- 10 "Lai king in Thlân rawk pa khuang chaw_i in ruai
an theh a leh lamah awr a dum a leh lamah
aw_i a sen a an ti

42 NAU PANG FUIH NA THU

1 In nu leh in pa hau suh ulang chaw_i maw_i rawh
u An ni nan theih tâwp in kum khaw kha leh chen
an d_{awm} che u kha hai der in theih nghil suh ula hie
feng rawh u

2 Mihring nu leh pa vua a tui thlâr a velh hi then
awm te tân pawh a zah pui awm tih in hria a tiâwm leh
zah dâwn lovin in nu leh in pa te saw_i sa suh u

3 Amah erawh ~~oh~~ thil tih suai leh tha lo lamah in
fuh che u chuan in nu leh in pa thu ni mah sela pawm
chuang in ngai na chuang suh u

4 Nu leh pa chu kei mahni min en kaw_i tu leh min
ghâw_i ian tu an nih a vang in tui thlâi a velh a hauh
pa chék saw_i hi mi hring mit hmu ah pawh a maw_i lo
am em a ni

3 Pa-thian mit huuh leh nguih pawh in thil maw
lo tak a ni bawh a ni Tin in nu leh in pa in chhûnga
in awm in in nu leh in pa zah na tui thil eng mah ti
suh u

4 In nu leh in pa te in chhûn, a awm chung in thil
eng emaw ro pui deuh rû uia a nei te in nu a
nang mahni a in in nu leh in pa te chu na sa tak in an
sak zawk em em ang a

5 Then leh rual zing a n pawn men na hre lo vin an
awm ang a Nang mahni pawh in sak bawh ang a
Nangmahni pawh mite n He mit fa hi chuan kut ken
a nei e tui an mit mei theuh ang che u

6 Eng lai pawh in mi huat thu tur leh mi duh loh
tur thil 'ih tum suh u mi duh loh ziwng na sa tak ti
uh Pa thian pawh in in chung ih hlei a len thei in,
che u a then rual lakah in hmung pawh tha lo tak in a
thung lawk ang a

7 Ka nau te n beng thil sual leh Mizo dân maw 10,
leh zah thlak thu tur chu pi khat mah tih tum suh ■
thu u 'a tha lo tih mi ziwng ziwng in an huat hi

4. III THU

1 Tei hi a mûm a ni thla ang in bo ruak ah a awr
a ni a len rvan in zawl ang in a lang

2 Kum khat (ni 36) leh dâr 6) ih ni vèlah a he
chhuak a ni khat (dâr 24) ah a in her chhual
bawh a

- 3 Lei a hei vôi leh a awn bawk avâng in thla sik leh fôi, nưoi leh fivâng a awn a ni
- 4 Lei chhông ah mei han pui a awn a chu vâng in lu a ngiêng thim a tlâng pawh a kâng thim
- 5 Lei pawn lam lei lung hlii a ni a tlâng a awn a ram zâw! zâw zâk a awn bawk a
- 6 Khaw muil aui tui fin nat hmun thum in a zâw zâwk a thók lam pawh mêl nga a tling thei
- 7 Lei vêlah thlang lamah kal zel ila kum rei tak a chinah chhak lamah kan lo thlang leh ang
- 8 Hmui fâng tlâng aui a then tlâng chhâwng nga-in a sân zâwk mel nga leh a chanve a sân a awn
- 9 Luithen khat mêl sân thum te sân li te in a sei a mêl khat te mel awn te a zâw a awn bawk a
Ni leh thla in tui fin nat a lun let tui thim
A then ram ah te ni lum êm êm a Chhum Tâwp
lam leh Hmâr Tâwp lam a vawt êm êm a vôt
hlii a ni a

44 MI HRING

- 1 Lei chung, th hmun mi hung an tam êm ema tlâk leh din awn leh t leh vôi bel chhe tik nga an awn in ti
- 2 la thian-in lei chung, zawn zawn a awn tur in hmun khat-ek in hnam tin mi a siam a
- 3 A hun te in a r l a in awn na ri te pawh a kham a

- 6 Ram hua a hnawt chhuat a mit thi te a kai tho
va mi hring ril iu pawh a hria a a ti thi ang
hlum a
- 7 Fel lo takin Isur an ngah tuah a thing kiaws
chungah an kheng bet a a nun a pe a kai
a hria a hria a
- 8 Thlan ah an phum a ni thum ni ah a tho leh a tin
ni sawm li a chinah van ah a han chho leh a
- 9 Van thut phah chungah a thua lei leh van chungah
a rel a na kinah mi zawnz zawnz ngah tuah
turin a lokal leh ang a
- 10 Isu a n min hma ngah hma sak a vâng in Amih
kan hma ngah tur a ni a kin ni ah chuan min
kai tho leh ang a Anah hnonth kum khua a awm
tur in min hua a ang a

46 THILU TP

Ther hâi	Hrei rawt	Zâwng bal hâi
Ther vawk êk		
Fuai thlêng	Tuai hâ b t	Ther pî lin kâw
Cheng kek		
Ther na	Ther kel êk	Fuai ram
Bil ther		
Ben hmu	Kaw vawm va	Vuak dâp
Ther khuang thlûp		

Thei kâl kî	Hrui pui thei	Châng dam
Thei kawrák	Sun hlu	Mit perh
Hâi favân,	Hâi dai	Hâi lung maw
		Hai a - va

- 1 Thei hâi te tát kâwng te thei pang kâi te vuak
đúp te a tui bei
- 2 Thei tít te thei pui te thei bâl te a thlum In
thawî nân thei bal an hmaug mah se a sâwt lo
- 3 Thing rah ni lo vah chuan ai đũ a thlum ber Santê
dam tur in thei hâi hmin a tha lo
- 4 Tlâng sângah hui pui thei te kei fan, te kei pui t
thei ri nân a tam
- 5 Phui ah chuan bîl thei te thei hâi te tuai runt
a tam
- 6 Ihei thur ah chur i sun hlu i tam b
- 7 Thei bâl a han deai va ei tu a tan
- 8 Chhûa n chông kek a lawh dawn in a bân pl
i n, si a kung h a lwn thei len a vâng in
thei lo
- 9 Iin Na bai 2 ou ni sela he ti nân a ti tui
i ti a a kuu kû a a thlah leh thun a

47 SUAL\A

1 Mi zawnz zawnz mi sual kan ni kei mi sual ka ni
nang mi sual i ni amah mi sual i ni kan sual via kan
thaw zo lo

2 Sual nei lo vin tu mah an awm lo Sual in min
ti bo ral thei Pa-thian pawh a ti vui

3 Sual thuh rûk theih a ni lo Kan zêp tui a ni lo ve
Thu phá kan chaw tui a ni Chham phual mai mai in
ti reh thei lo

Sual kawng a zâu em em a ni a A bul ah nuam
lak in a lang a ni a A tâwp ah hreh awm tak a ni a
Sual kawng ah lal suh

5 Mi sual sual kawng ah an kal thin Mi sual páwl
thub Mi sual in an thlêm thlûk loh nan che fîm khur rawh

6 Mi sual in dâwt thu te thu tha lo te thu bawlh
hlawh te an sawi thin An mahni dân zir suh Thil
sual tui a min tih chuan ka ti tur a ni lo

7 Thil ti sualtu te in unê hote mi lem betu te
rûk in te dah am te zuun te it sik te an in loh
chuan vân ah an kal thei lo vin

8 Thil ka ti sual tih ka hrit vleh ka bang tui a ni
la lung ngai tur a ni a ka zak ui a ni a ka sim tui
ni

9 Ka rilru in ka thu sawi in ka thil tih in thil ka
sual tur a ni lo Ril ru sual lo vawn miwih hi ka
am fo tui a ni

10 Pa thian in suai na a haw êm êm a nima se la
 min khaw ngaih leh I u a n min tlan a vâng in Amal
 ring i a min n a i dam thei a suai hneh tui in min
 tan pui thei baw k e

48 II TUR

1 Nau pan a i e in en a i a la hre mang lo a
 ebr v e c n A bi ah eng kim zu
 tan la a tâwp lum a awl zâw k ang

2 Piang suai te nui an suh la i chung a mit
 it sik suh Nau piwh i n thei a i tak sa a chhe
 thei a i a thei a thlin ah mi ie thei ang in an phum
 thei ang che

3 Rin nung nghu i suh Mi hung in kan tur
 ung in an nung piwh in in tuai a ni Rante pawh
 khaw ngaih tui a ni i Mi ti duh dah suh

4 I dam piwh in i dam lo piwh in fu tak leh in cl i
 tal in awm fo rawh I lut te i tin te i hmu te i sam te
 i puan te leh i pang z awng z awng fai tak in ti rawh
 Mi dam lo in lawh hi wh hi in dam loh na tui a
 ni zâw k e

5 Tin lo a mu mu a i hnuh a piang in lawm thu
 saw i a i si i n z a n suh I nei chuan a
 rawh

6 Nun tal in Pa thian Thi chhri fo rawh Leh
 kha lu z awng z awng in Baib i tha ber a ni Thu
 dik tak leh thu ing leh khaw ngaih thu a ni Thu tha
 lo chhri suh

7 Mī lehkhā thawn phelh suh Loh kha : en an
phal loh chu en suh Mī thil te hmang tur in dīl lo vin
la suh Mī kawng dāl in dīng suh mī in hna an
thawh lai in dāl suh

8 Hreh awm tuār zir rawh Thil hai sa tak tī
tur in bei fan fan tawh rawh Thu khat : zī hnu in : zir
zo tawh tih ring suh Skūl a : zir zawh hun in : zir
khan a la nī

9 Nang mah aia upa zāwk a piang tha se la an
thū ngai thla rawh Nī mah se la thū thā zāwk sawi
tur in nei a : in rim chuan hlau suh la sawi rawh

10 Pa thian hnenah tawng tsi rawh Mī dang that
thā tur in fo rawh I nu leh : pa thū āwī rawh nīmah
se la a that loh chuan āwī tur a nī lo Nī ruk lai tai ma
tak in hna thawk rawh Chawh nī ah Pa thian chāwī
māwī rawh tin Pa thian in a chāwī māwī ang che

49 DAM LAI A HLAWE TLIN I HEIRNA

1 HRIAT NA TAK Skūl a zir that tur a nī hriat na
nei apiang : hmang tur a nī Hriat na lo vin hna
thawh tih fel theih a nī lo

2 NGAIH TUAH IHEIH NA Buai nī ah lo tawm la
thla muing tkin ngaih tuah rawh Toāwk khat an a
tha zāwk tih tur ngai tuah theih hī a siwt em m a nī

3 TAI MAK NA Thā tak in : hlāw thlin theih nīn
bei hī a pawī mawh bei Chak tak in hna thāw hēl tur

1 ni Kut khat ah i hah hun in kut dang in n chhāwk
tur a ni Thil khat tih i nin veleh thil dang ti rawh I
hna i thawh rawh veleh hna dang tih tui nei fo rawh

4 TH DAN TH D I E T H E N A A A A A I I I I
lutuk thin a an buai thin a englo an zawn in hnatik
in an ti thin a A hmun tak ah engkim dah rawh a
hun tak ah engkim ti rawh

5 IN RIN THEIN NA Mi in an khaw ngaih che avang
in hna thawh hmuh bei sei suh Eng lo i ti thei tih
ring rawh

6 REN NA Eng lo i duh loh chu lei suh tang la te
paw a te khawh lai nui mu suh Thil te tak tē paw
ren rawh I khawh lai ti in i chan i tam zawk fo tur a
ni Tang ka te chaw te puat te hman iua te ien fo rawh
Hun pawh ti khaw tlai suh I bat a piang pe rawh

7 BEI TH H N A Eng lo i tim a piang hlen rawh
eng lo i tim a piang zo i ti Buh kan lak theih hma i
vāh leh hū tui tui a ni Rah tha bei a hmin hū lei

8 N N C H A N C T H A He mui vindi tui in i blaw
thing thei lo vang Mi awk hrawl a hlawh thing rih the
a ni mahse li a tiu phut thei

9 P A T H I A N I N Tha tak in iel mah ila Pa thi
mala win sak a ni in tui a ni Kan khaw sal thu k
ngaih turh ti a ni nimahsel i Pa thian in ro a iel a ni

10 IN THU NUN NA In thu nun leh in sôm tur a ni
Eng mah khêk tur a ni lo I hna thawh tur thlang hai
suh la bei ngah rawh In veng tha rawh I tih zia
ngih rawh A tha lam bei sei rawh Mi zawng zawng
zin rawh Lân 3 r sa 'a a 12 I ô h 10 y 1
awin theih chuan pûk suh 1 neih chuang chaub pûk
tu rawh

50 LUSEI RAM

1 RAM RI TE Chhim lamah Sa ti kâng leh Ar rak a
ram nên a in ri a hmâr lamah Si hlawt leh Hring-chân
leh Mei tei ram awwm a

2 Thlang lamah Rêng pui leh Sa ti kâng tiâng a awm
a chhak 'amah Pâw leh Suk tê 1211 a awm a

3 TI ANG TE Hmâr lamah Ruan tiâng Lung tia
nging te Zâwn, ak te Mawm râng te Ar tiâng te
Ohalfih te Tawi tiâng te Hmui fang te Dâr tiâng te
Rei êk te Vachhe tiâng nên

4 Chhim lamah Tho rân, te Hâwl hâwk te Mual
hân pui te Pui an te Hing tur zo te Lung lei tiâng
dun, nên

5 LUI TE Tui ruân, te Tui vai te Tui vewl te
Tui nai te Thawng te Tut te hmâr lamah a luâng a
khaw chhak Tui pui te Tui châng te Mat te Dê te
khaw thlang Tui pui nên chhim lamah a luang An
vaun Bengal tui pui ah an in fin

6 A then KHAU HIAN deuh —Hmâr Van phung a Ku
rûma Suak hnôna Hiang vung a Lal hûna Hian
chhuana Lal bua Lal thang vung a

Ài zâwl leh Lung lei khaw pui an ni

7 LAU LIAN —Àizawl a tang in Hian, chai th in
in Dâu tâng lamah lam hian a awm a Àizawl a t in
in Tuung ah (Tipai Muk) Sainang ah Cham phui h
Van lui phâi leh Lung lei thlang in lam hian a awm
baw a Lung lei a tang in Tia bung ah Falim ah leh
Serhaw ah lam hian a awm baw a

8 Lawng tê te Fuiuang ah Tlawng ah Tuina
ah leh Tuipui ah an lo chho thin Ài zâwl leh Lung lei
Sai râng leh Tia bung ah Tipai Muk ah nên daw a awm
a Chûng hmun ah te chuan dam dâw in a awm baw a
Cham phâi nên Vân lai phâi nên Sialsûk nên Kolos
nên Hmun 50 ah te skûl a awm baw a

9 Mizo ram hmun hnh ah an then a—Hmâr Chan
leh Chhim Chan Mihung stng kua ah a leng tawh lo
in pawh stng hnh lai a awm a

10 Kum khat ah in tin in lenman cheng hnh in
chaw theuh va In 15 atân silai pa khat an nei a

51 NI TL THLA TE AR SI TE

1 Nî chhûn lai a ni thla van lai nu a ni Hian
lai in mi in ni an be thin Tân lai in thla in mi a la ti
thet in an ring a

2 Vin a ni te thla te ai si te a lang a ni Ni dang tamtak a awm a an hlat a vang in ar si te angin an lang i ni Ni leh thla pawh an hian fe an hlat avang in to tak te te in an lang a ni

3 Ni velah ai si pa nat a he thin a chu mi usi pa nat zingah lei pawh i tel in ai si dang a tang in en la lei hi ai shi ang in a ling ang a

4 Ni in lei hi a hip thin chu ti chuan in hei in hei vel mah se la ni atang in a kul hla thei lo A kawng hlui ah a kal zel thin Hla tak ah kal se la lei a vawt lu tuk ang a hna: tak ah kul se la ni a lum lu tuk ang a

5 Ni pawh i in her thin ni mah sela kan rin ang in a her vel si lo va Lei pawh chu a hng si lo Ni pang ah a dum te tak te en tlang in a lang thei mel 25 000 a huan ti

6 Thla sik lai in Di sem bai thla ah ni a hna: ber for lain June thla ah ni a hla bei A awn in lei a awm yang in thla sik lai in ni lun kan hic mang lo

7 Ni tlak in iam dang L a cet ah i ni He ta chaw fak lam ter pang leh lam van a ni Mizo iam ah an thawh lai in Sap iam ah zan lai a la ni

8 Lei aun ni khi hman maktadua: khat leh nuai hum lai in a hian zawk Lei a tang in mel vai bel chhe rui leh mak tadua: hnih leh nuai kua lai a ni (92 900 000) Ni 25 ah a in her chhuak

9 Thla khat a n thla in lei vaw khat a vèl chhuak
a ni vaw khat a in hei chhuak bawh a Thla thal kan
ti thin nimah sela thla ding a ni lo ve Ni in thla chan
ve leh lei chan ve 7 ti ên, thin a lo ni zawk

10 Ni leh lei in kai tal 7h thla a lo awm a piang ir
thla in ni a hiah a Nawl in tlem kan ti thin Thla
lei a tang in mel nua hnh leh mel sing thum leh sang
kua lai a hla a ni (299 000)

52 LAL THLAH TU THU

Tha ngu a n Chawng lûta a bring a
Chawng lûta n Than, manga 7 bring a
Thang mâng a n Sai lo va a hung a
Sai lo va n fapa pa hnh a nei
Chung nunga leh Lian lula
Chung nunga n fapa pathum 7 nei a
Lal sai lo-va leh Cher a leh Ro hna a nên
Lian lula n fapa pa thum a nei a
Pu kawla nen
Dâr pui han a nên
Dâr san kuaf a nên

DAR LIAN KUAL A THLAH TE —

Lal chema	Kham hana	Lal buta
Than phuama	Lal hûna	Lal thang vunga an

CHER A THLAH TE —

Do khuma	Kâm lova,	Seipua
----------	-----------	--------

Lal burba	<i>Chhim</i> Lal hūma	<i>Chhim</i> Lalluauva
g hana	Ro chung nung	Vānchheuva
luta	Lian khāra	Zabiak
g phunga	Tawn hlēlha	Thanzāma an ni

A PHLAH TE —

	Ito hlu pun	Sangviala
	<i>Khaw chhak</i>	Lianzāma
huana	Lal bura	Vān phunga
ma,	Thang hula	Lal sa vūta
upa	Lal luana	Lal iuma
na,	<i>Khaw thlang</i>	Lung hana
	Lā thang vunga	Ral thianga
	Lal zika	Than hrānga
na,	Hrang kūnga	Khaw vél thanga,
	Hiang vunga,	Lal hleia
	<i>Hmar</i> Lal hrīma,	Lal sai lova
hāna,	Lal buta	Lal sakeia an ni

3 CHHINCHHIAH DAN THU

kawma a ni, i hmuh chuan tlem in i chāwl tur
saw lai a chāwih na deuh hlek ah bian dah

pema-kolon an i, kawma aun lei deuh chawih

He mi hi kolon ɿ ni semi kaw la ɿn un rei leh zui
i chawl tur ɿ ni

Banna chhin chhih na thu kam khat tawp ih an di
thin a haw rawb hui in ɿ zui tur a ni

2 Inu rawh na chhin chhih ɿ ni He ti hian I dam em
1 Thu mak chhin chhih na a ni He ti hian A ɿ
ropui em

Inu in rawm na ɿ ni He ti hian Lusei English

Mi dan_g thu sawi chhin chhih na a ni Lah
Zir rawh a ti

Haw rawb banna chhin chhih ɿ ni
^ Phlók sei tur a ni—â Aw ê t ô ù

&c An zia tawh hnu angin ɿ awm leh tur a ni th
nawn ɿ n

= A hma in leh a hnungah a thu hmun a ni

A chung a mi ang chhiar leh tur a ni zêl a ni ti
hriatr

¶ Thu kawng khat chhin chhih na a ni A bul ah
dêh th

* † ‡ § Hêng hi thu huih fiah tui nnungah an dih thin
phêk thlang ah a awm leh thin

1 2 3 te pawh thu hmun in an hmang bawh

( ) Thu sawi a thu tlêm huih fiah na an têh apiang †
chhin chhih chhôngah hian an dêh thin

[A chhônga thu rin sei tak awm un zim 'ik a dah
thei Rin khat a an ziak theih loh apingim heti hian
in khung 7 7 chhônga mi chhiat hien tui ni tih en ti
nân

He mi hnunga a zui aping a h 7 7 thu cu a ni tih
a en ti

] He mi nên in thu an khung chu awm lo thei a ni
tih a entu Hei hi thu kawng brang a ni tih a
en tir

Ziak hmaih dah leh na a ni He mi d ih na a a chung
thu chu dah tur a ni

Tawraub han Thu kim khat bul ah te thu dang bul
ah te Pathian mihring khuu ram leh engkim
hming tak te hawraub han 7 ziak tur a ni

54 LFHKHA THAWN

bêk kî chhak ding lamah i khaw awmna hming leh
tarik ziak rawh Tin a thlang vei lam deuh vah
! Ka pu emaw Ka thian emaw ziak tur a ni
Tin i thu sawi tur rin thlang drr, lam aenb ak
tar rawh Tin pnêk in dawt zêl in ziak hien
rawh Tin a tawp ah chuan in sawi rawh

Heti hian —

MISSION SIKOT

AIZAWT

May 22nd 1903

Ka pa duh tak

Tun lai in in la dam tlang em ? Ka thün te leh ka unau te chan chin min hrilh lang in ka káwí lawh hual te kan sava bu hual te kan rah tlan kam hual te nen khán eng tin emaw an tih tak ? Min han hrilh ang che

Tun lai a kan vān neih zia mai chu mi in an ti thin Sáp iam a zū man an chawí tū thin chu tih avāng in mi nazawngin a zir theih loh Nakinth zawng chu t ang chuan a la awm pawh a awl a ni an ti thin Chu tih avāng in a awl lai hian ka nau te kha an zū theih dawn veleh i zirtir ang u' Awm tū mai sub u

Na kin hunah chuan thil dang tih tui leh hua thawh pawh a lo tūl lutuk thei ang a Kháng lai khán lo zū ve tak tur tūn kan la in chhīr leh ang a

He lama ka la awm hi a sáwt êm êm in ka ring a hau sak na zawng a ni chu ang ka ti hlei lo fir a deuh Pathian lama rilru lam iet te rilru záu tir deuh te mihring mit hmuh a fel na te nen kan zir thei a Min zir tir tu hian tang ka aia ro-pui zawk min pe a lo ni ang a Kan hun hi tha takin kan hmang tur a ni

Tin hna tháwk a zawng min la phút vak rih sub u Kan thlah tu te khán heti ang hi an hmu ngai lo Nimab sela Pathian lehkha thu hi kan pawm loh chuan ka

thiah tu te a1 khân kan sual leh zual zawk thei e Fim
khur takin ka lo awm tur a ni ang

Mi sual chu dâwr kâi a len leh in fiam mai mui hi kan
duh zawk a nau pang thu eiawh ch i nitin > ôl ah an
kal a thu tha pawh an lo hie deuh va an fim khui thei
zawk a tih tur awm apiang pawh an theih tâwp in en ti
bawk thin a

Dam takin awm rawh u ka thian te hnênah Dam
takin lo awm rawh se a ti e han ti ang che aw' Kei
pawh Pathian avângin ka dam ang chu

I fapa i khawngaih

Chhun thanga

55 ZING TAWNG TAINA

Lal pa kan Pathian mi khawngaih, mi ngil nei i
ni. Ni zân ah leh ni jin kan that na tur i ti thin Kan
sual zawng zawng Isua Kris-ta a vâng-in min ngai dam
ang che Vaw! mah nang mah ngai tur leh i zawng baw
turin min vun ang che I mi hman in eng kim kan tih
led kan sawi lâwm thu chang rawh se Tin kan thih
hnu in van ah i hnên ah min awm tir ang che Isua
Kris-ta avângin Amen

56 CHAW MAL SAWN THU

Aw Pa thian chaw leh thil tin rêng min pék a vâng-in
lâwm thu kan buih a che Eng kim ah nang mah chaw

mawı tur in min pui la mal min sawm sak ang che Isu
Kris ta a vâng in Amen

57 PATHIAN THU SAWM

- 1 Kei mah lo chu Pa thian dang nei suh
- 2 Mi lem be suh
- 3 Je ho va ı Pa thian hming a na rân in sawı suh
- 4 Chawlıh nı awı rawh
- 5 Ɛ nu leh ı pa chawı mawı rawh
- 6 Mi hring that suh
- 7 In u rê suh u
- 8 Ɛng lo ru suh
- 9 I vâng te hek suh
- 10 I vâng te thawm hnaw awt suh

Je ho va ı Pa thian ı thun lung zawn zawn in, ı ril ru
zawn zawn in ı theih tawpın ı in zawn zawn in ı
hma ngaih tur a mi nang mth ı in hma ngaih ang in ı
vâng te pawh ı hma ngaih tur a nang mth ı in hma ngaih ang in ı

Mi mı ı chung a an tih ı duh ang pawh in mi chung a
pawh ti ve rawh

LALPA TAWNGTAINA*

Ɛ Kan Pa vana mi ı hming zah awm rawh se I ram lo
thleng rawh se. I duh zawn vana an tih angin, lei a mi n
ti rawh se Vawın chhün atân kan chaw min pe ang
che Kan thil ti sualtu te kan ngaihdam angin nang
pawh in kan thil tih sual te ngaihdam ve ang che sual

tura thienina ah min hruai lât suh ang che mi suai
lakah chuan min chhandam zâwk ang che ' Ram te
thluth theihn: te ropuna te chatuana i ta an si a
Amen

58 ENG THAWL LEH PIK THU

MATHALA BUNG 5 CHANG 3—16

1 Ril ru a rethei ta an eng a thâwl e, van ram an ta
an awm dawn avangin

2 Lung ngai te an eng a thâwl e thla muan in an
awm dawn avangin

3 Zai dam te an eng a thâwl e lei ro luah a an
awm dawn avangin

4 Felna a ril tam te leh tui hâl te an eng a thâwl e
an awm dawn avangin

5 Zah ngai thei tak te an eng a thâwl e zah ngai
an awm dawn avangin

6 Chhialang a thiangolim te an eng a thâwl e
an awm dawn avangin

7 Kemna sam'z te an eng a thâwl e Pathuan fapa
yah in an awm dawn avangin

8 Felna avanga tih duh dah tuar hnu te an eng a
thâwl e, van ram an ta a nih avangin

9 Mi in kemah avanga in hming an sawi-chhiat
a u e, an tih duh dah che u a dawt in in chung a suai
reng an sawi hunah in eng a thâwl e

12 Lăwm ulang nasa takin blim rawh u vān ah in
tān a lăwm man a awm hnem avāngin chu ti angin
in hma a zāwl nei te chu in ti duh dah si

13 Lei chi chu in ni e nimahsela chi a dāk tawh
chuan eng in nge an tih ʔ leh ang? chuta chin ah
chuan pah chhuah a mihring te rah tur chauh loh
chuan eng atān mah a tlāk tlai lo

14 Khawvêl eng chu in ni e Tlāng chung a khaw
awm chu thuh rāk theih an lo

15 Khawn vār hāl selang hia hnua ah an dah ngai
lo a dahna ah an dah zāwk thin chutichuan in
chhūnga mi zawng zawng a ên thin

16 Chutiang bawkin mihring mit hmuh in in eng
êng rawh se chutichuan in thil tih that an hmu thei ang
a, in Pa vān mi an ti ropui thei ang

59 PAWLA THU SAWL-TIRHKOH TE THIL TIH 17 22 31,

22 Tin, Pawla Areo pagi lai tak ah cnuan a cing a
'Nangni Atheni khua a mi te u engkim a sâ-khaw
ngan-jak deuh a m-tih la hria e

23 Ka len pah a in chi bai bûk a te ka 'en lai in
maicham pakhat a chung a HRIAT LOH PATHIAN ATAN
ti a ziaak ka hmu baw a Hre lo-va chibai in bûk thin
a kha chu mi a thu ka hrilh che u anih hi

24 Pathian khawvel leh a chhūnga thil zawng
zawng siamtu lei leh van lai anih avāngin kut a sak in
ah te a awm lo

25 Thil tli chham ang in mihung kut a lawng bawl sak in a awm hek lo amah ngei chu englim hnénah nuq na te tháwk na te leh thil zawng zawng te pe tu mi zawk e

26 Im lei chung zawng zawng a awm tîr in bul khat vek in hnam tin mi a siam a a hun tē in a ruat a, an awm na u te pawh a kham a

27 Pathian an lawng a an dap an dap a an hmuh hrám na tû in nimahsela amah chu kan hlat lo theuh ani

28 Amah avângin kan nung a kan chō a kan awm ani a nangmahni hla phuah thiam tu te emaw pawh in Keini pawh a thlah te kan ni si, ti a, an sáwi ang khán

29 Chuvângin Pathian thlah te kan nih a hñu in Pathian pang ti rangkachak te tangkate, lung te muring them thiam leh remruat a chher ang emaw tih, kan rin tur ani lo ve

30 Tin Pathian in kan hriat loh lai te a hai der thin nimahsela, tânch hian am tin a mi zawng zawng sim tur thu a pe ti ani

31 Ni a tiam avângin chu mi mi a chuan, a mi ruat a chu, lei a mi te fel tak in a ngaih tuah tîr ang chu chu, Pathian in amah chu mit thi zing ata kai tho vin mi zawng zawng hnénah a hriat tîr tawh ani a ti a

60 TLAI LAM TAWNG LAI NA

Aw Lal pa lan Pa thian vaw in ni len in mi
enkawl a vâng in kan lăwm a Kan thil tih suil zawn
zawng ngai dam ung che Thin lung thiang him mi
siam sak la rilru dik tak kan chhôngah siam tha leh in
che Thla rau Thiang him in kan thin lung ti thiang
him rawh se Isua kan hnên h awm reng rawh s
Kan mut hlân in kan chhôn te leh mi zawng zawng min
vêng ang che Isua Krista a vâng in Amen

61 THLA HMING

1 <i>January</i> (Ja nu ari) ni 31	7 <i>July</i> (Ju lai) ni 31
2 <i>February</i> (Fe bru ari) 28	8 <i>August</i> (Aw gast) 31
kum thum dan a 29	9 <i>September</i> (Sep tem bār) 30
3 <i>March</i> (March) 31	10 <i>October</i> (Awk to bār) 31
4 <i>April</i> (Eip ril) 30	11 <i>November</i> (No-rem bār) 30
5 <i>May</i> (Mei) 31	12 <i>December</i> (Di sem bār) 31
6 <i>June</i> (Jân) 30	

February ah nr 29 a awm tih hriat na tur chu a kum
chu a chuang awm lova 4 a sem theih an tur an
Hetang in — 1920 ÷ 4 = 480 Chuvangin kum 1920 ah
than February thla in nr 29 a nei an Kum thum dan
ah a lo awm leh thin

62 NI SARIH HMING

DUH LIAN	HIN DUS TA VI	ENGLISH
1 Pithian ni	Raw bibāi	Sun day (san dei)
2 Thawh jan ni	Săwm bār	Mon day (man dei)

3	Thaw leh ni	Mawn gawl	Tues day	(tius dei)
4	Ni lai ni	Bud	Wednes day	(uens dei)
5	Ni nga ni	Bhi bai	Thurs day	(thas dei)
6	Zir táwp ni	Shu kur bar	Fri day	(frai dei)
7	In rin ni	Son i chai	Satui day	(satu dei)

Chu mi chinah chuan a bul ah a tin leh thin

Ni sarh hming hi hap ta an ti

Kum khat ah hap ta 52 a awm a

Kum khat ah ni 365 leh dár 6 a awm a

Ni khat ah dár kar 24 a awm, zan lai atang in /An lai
thleng vèk in

63 ROMAN NAMBAR

I = 1	XIII = 13	XXV = 25	XXVII = 27
II = 2	XIV = 14	XXVI = 26	XXXVIII = 38
III = 3	XV = 15	XXVII = 27	XXXIX = 39
IV = 4	XVI = 16	XXVIII = 28	XL = 40
V = 5	XVII = 17	XXIX = 29	XLI = 41
VI = 6	XVIII = 18	XX = 20	XLII = 42
VII = 7	XIX = 19	XXI = 21	XLIII = 43
VIII = 8	XX = 20	XXII = 22	XLIV = 44
IX = 9	XXI = 21	XXIII = 23	XLV = 45
X = 10	XXII = 22	XXIV = 24	XLVI = 46
XI = 11	XXIII = 23	XXV = 25	XLVII = 47
XII = 12	XXIV = 24	XXVI = 26	XLVIII = 48

XLIX=49	LXII=62	LXXV=75	LXXXVIII=88
L=50	LXIII=63	LXXVI=76	LXXXIX=89
LI=51	LXIV=64	LXXVII=77	XC=90
LII=52	LXV=65	LXXVIII=78	XCI=91
LIII=53	LXVI=66	LXXIX=79	XCII=92
LIV=54	LXVII=67	LXXX=80	XCIII=93
LV=55	LXVIII=68	LXXXI=81	XCIV=94
LVI=56	LXIX=69	LXXXII=82	XCV=95
LVII=57	LXX=70	LXXXIII=83	XCVI=96
LVIII=58	LXXI=71	LXXXIV=84	XCVII=97
LIX=59	LXXII=72	LXXXV=85	XCVIII=98
LX=60	LXXIII=73	LXXXVI=86	XCIX=99
LXI=61	LXXIV=74	LXXXVII=87	C=100

CC—200	D—500	DCCC—800
CCC—300	DC—600	MC—900
CCCC—400	DCC—700	M—1000

Sāṅg	1 000
Sing	10 000
Nuai (Lak)	100 000
Mak ta duai	1 000 000
Vai bēl chhūa (Orore)	10 000 000
Vai bēl chhe tak	100 000 000
Tlāk leh dūn āwn	1 000,000 000

din-awu	Val bel chhe-tak	Val bel chhna	Mak t, dua	Nuai	Sing	bai b	Za	Se m	Pa
	1 0 2	1 0 2	1 0 4	1 0 5	1 0 6	1 0 7	1 0 8	1 0 9	1 0 0
Millions	Hundred Millions	Ten Millions = Core	Millions	Hundred Thousands = Lak	Ten Thousands	Thousands	Hundreds	Tens	Units

65 TANGKA THU

hèng	1 ah duli	2 a awm
	1 ah se ki	4 a awm
	1 ah derè	8 a awm
	1 ah hna (anna)	16 a awm
	1 ah pawl sa (pawls)	64 a awm
	1 ah pawl sa derè = (pai)	192 a awm

ph	1 ah se ki	2 a awm
	1 ah derè	4 a awm
	1 ah hna	8 a awm
	1 ah pawl sa	32 a awm
	1 ah pawl sa derè	96 a awm

Sek 1 th dere	2 a awm
1 ah hna	4 a awm
1 ah paw sa	16 a awm
1 ah paw sa deie	48 a awm

Dere 1 ah hna	2 a awm
1 ah paw sa	8 a awm
1 th paw sa deie	24 a awm

Hna 1 ah paw sa	4 a awm
1 ah paw sa deie	12 a awm

Paw sa 1 ah paw sa deie	3 a awm
-------------------------	---------

---

66 HUN THU

Min it 1 ah Sek and	60 a awm a
Dâr 1 ah Min it	60 a awm a
Ni 1 ah Dâr	24 a awm a
Hapta 1 ah Ni	7 a awm a
Thla 1 ah Hap ta	4 a awm a
Kum 1 ah { Hapta	52 } a awm a
Thla	12 }
1 ah Ni	365 a awm a
1 ah kum thum dan ni	366 a awm a
Kum khat ah Mizo thla chhar in thla	18 a awm a
Cen tur y (sen char i) Kum Za Bi	
khat ah kum	100 a awm a

67 HMINGTLE

MIZO VIN VAI HMING AN JAM DANG LAM -

H = Hin-du stani	I = English	Siyal (H)	= siat lehkhatur ant
Sil char	= Hrang char an ti	Sa lib (H)	= sap
Syl het	= Si hlawt	Of i o (-awls) ( )	= 11 a
Chi tta gong	= Sa ti kang	Mile (= 11)	= m l
Tip per ah	= Reng pui	Sa lui (H)	= a bawn
Man i pur	= Mei lei	Se lui (H)	= sipai
Cal out-ta	= Kul khut	Rice	= pawl sa
Dem-a gri	= Tla bung	East India	= Ist India
Chang sil	= Tlawng Dawr	Com pan r	= (ham pan i) =
Chin	= Pawl	(F)	= Pawh sawa
Naga	= Mi Rawng	Rations (E)	= ra \ sawt
School (E)	= si kul skul	Len cil (F)	= ling il
Lam ber(H)			
Num ber(E)	= lawm bar		

VAI IN MIZO HMING AN LAM DANG JAM -

Ai zawl	= Ajal	an ti	Lus i	= Iushai	an ti
Iung lei	= Lung leh				

Archives
Mizoram
Mizoram